

В міжнародному масштабі простежується чітка тенденція переважання аутсорсингу над інсорсингом [3], проте варто зазначити, що господарські структури, які перебувають на стадії активного росту, частіше використовують аутсорсинг (передбачає передачу компанією неосновних бізнес-процесів стороннім виконавцям), а для тих, які перебувають на стадії спаду доцільно використовувати саме інсорсинг. Відповідно, аутсорсинг та інсорсинг – це дві одночасно різні й схожі управлінські технології, які використовуються в фінансовому менеджменті. Обидва методи можуть бути використані для нівелювання витрат на невикористовувану потужність. Різниця між ними полягає в тому, що аутсорсинг дозволяє витратам бути гнучкими при зміні обсягу виробництва і послуг, а інсорсинг зберігає витрати постійними, але продає при цьому на зовнішній ринок невикористовувану потужність.

З наведеного вище можна зробити наступні висновки: компанії використовують аутсорсинг та інсорсинг з метою зосередити ресурси, підвищити рівень спеціалізації праці робітників та управлінців на своїй основній діяльності, а не займатися організацією допоміжних та обслуговуючих процесів чи окремих функцій. Економічний зміст інсорсингу полягає в розширенні діяльності підприємства або його підрозділів для додаткового завантаження наявних потужностей або активів.

Список використаних джерел:

1. Яцюк О. С. Банкрутостійкість підприємства та її визначення / О. С. Яцюк // Вісник Львівського університету. Серія економічна. Випуск 37 (2). – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2007. – С. 537-541. – 0,54 др. арк.
2. Першко Л. О. Аутсорсинг та інсорсинг в управлінні інтегрованим формуванням / Л. О. Першко // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2011. – № 1. – С. 449-455.
3. Білорус О.Г. Глобалізаційний конкурентний аутсорсинг / О.Г. Білорус, О.В. Гаврилюк – К.: КНЕУ, 2010. – 349 с.

УДК 330.341.424

ЕТАПИ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ ІНДУСТРІАЛЬНОГО ПАРКУ

М. Д. Чміль

*Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
e-mail: chmilm0@gmail.com*

Трансформаційні тенденції в економіці України щодо створення таких сучасних територіально-організаційних утворень як індустріальні парки зумовлюють необхідність дослідження їхнього життєвого циклу. Будь-яка організація в процесі своєї життєдіяльності проходить ряд етапів, тому вивчення і врахування процесів циклічності розвитку є одним з визначальних факторів довготривалого й успішного існування на ринку.

У науковій літературі існують різноманітні точки зору, які визначають поняття життєвого циклу підприємства. Так, наприклад, І. О. Бланк розглядає життєвий цикл, як «загальний період часу від початку діяльності підприємства до природного припинення його існування або відродження на новій основі» [1, с.674].

На думку Г. В. Козаченко, життєвий цикл – сукупність етапів діяльності системи, що послідовно змінюють один одного, і кожний з яких характеризується певною метою діяльності і станом як великої виробничо-фінансової системи в цілому, так і її структурних одиниць, особливою формою організаційного механізму, що реалізує досягнення стратегічних та оперативних цілей діяльності системи [2].

Водночас С. В. Корягіна визначає поняття життєвий цикл як сукупність стадій, що створюють закінчене коло розвитку протягом певного проміжку еволюції підприємства, після якого його цінності й напрями діяльності можуть принципово змінюватися [3].

Проаналізувавши наведені вище дослідження, доцільно сформулювати поняття життєвого циклу стосовно індустріального парку.

Життєвий цикл індустріального парку – це сукупність взаємозалежних стадій, які проходить індустріальний парк впродовж певного періоду життєдіяльності, кожна з яких характеризується певною системою цілей і досягнутими результатами функціонування як індустріального парку в цілому, так і його структурних одиниць.

Діяльність індустріального парку нерозривно пов'язана з функціонуванням його підприємств-учасників. Тому, доцільно розглядати основні етапи життєвого циклу індустріального парку у взаємозв'язку із життєдіяльністю підприємств. Основними етапами життєвого циклу є:

1) Аналітичний етап, який передбачає дослідження ринку, визначення оптимального територіального-просторового розміщення, обґрунтування необхідності та доцільності створення індустріального парку.

2) Підготовчий етап, під час якого здійснюється розробка та затвердження концепції, підготовка юридичної, землевпорядної, технічної та будівельно-кошторисної документації, отримання необхідних дозволів, вибір (створення) керуючої компанії, підготовка фінансово-економічних документів для залучення інвестицій, вибір джерел фінансування тощо [4].

3) Етап розгортання, до якого входить залучення коштів на проведення будівельних робіт, будівництво інженерно-технічної інфраструктури, облаштування території, будівництво адміністративно-офісного та логістичного центрів, а також об'єктів санітарно-технічної зони [4].

4) Виведення на ринок – здача об'єктів в експлуатацію, розміщення виробництв, початок повноцінного функціонування.

5) Зростання – залучення нових учасників індустріального парку, нарощування виробничих потужностей і масштабів виробництва, виведення нових товарів та послуг на ринок.

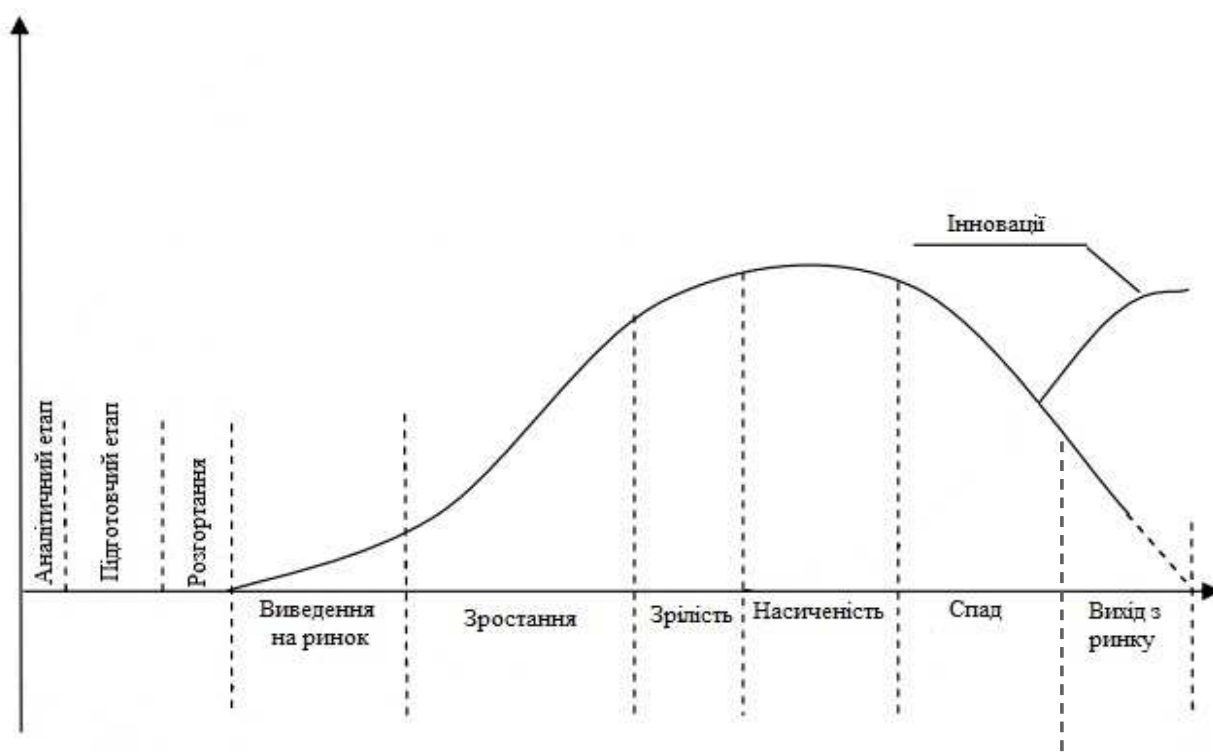
6) Зрілість – період поширення товарів та послуг і збільшення попиту на них, кількість та масштаби підприємств прямують до гранично можливих.

7) Насичення – період максимального попиту на товари та послуги учасників, повного використання потенціалу індустріального парку.

8) Спад – попит зменшується, з'являється необхідність в інвестиційно-інноваційних та маркетингових заходах для створення та виведення на ринок нових товарів, залученні нових учасників. При успішному впровадженні антикризових заходів підприємства індустріального парку можуть розпочати новий цикл.

9) Вихід з ринку – товари та послуги практично перестають користуватися попитом, антикризові заходи не дають очікуваних результатів, наслідком чого є згортання діяльності.

Під час кожного з вказаних етапів, починаючи з виходу на ринок, необхідним є проведення оцінки і комплексного аналізу поточних показників функціонування, пошуку нових можливостей та мінімізації ризиків.

Рис. 1 – Життєвий цикл індустріального парку

Застосування концепції циклічного розвитку в процесі життєдіяльності є важливою передумовою ефективного планування, прийняття управлінських рішень та загалом функціонування організацій. Уміле використання інформації щодо етапів життєвого циклу здатне відіграти суттєву роль у забезпеченні стійкості та конкурентоспроможності, можливостей до адаптації, гнучкості та динамічності.

Список використаних джерел:

1. Бланк И. А. Управление активами / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр, 2000. – 720 с.
2. Козаченко Г. В. Формування механізму стратегічного управління великими виробничо-фінансовими системами промисловості: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук: спец 08.07.01 / Г. В. Козаченко; Ін-т економіки промисловості НАН України. – Донецьк, 1998.
3. Корягіна С. В. Економічна оцінка та планування життєвого циклу розвитку підприємства : автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. екон. наук. – Львів : Вид-во НУ «Львівська полі-техника», 2004. – 21 с.
4. Концепція Яворівського індустріального парку (проект): [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://yavoriv-rajrada.org.ua/sites/default/files/docs/Rizne/YavorivIP.pdf>.